

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO-586385-VII-713/08

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 19/01/2009r.

Pan
Prof. Zbigniew Ćwiąkański
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
WARSZAWA

Wielce Szanowny Panie Ministrze

W dniu dzisiejszym media poinformowały o samobójczej śmierci w Zakładzie Karnym w Płocku Roberta Pazika, skazanego na karę dożywotniego pozbawienia wolności w głośnym procesie o uprowadzenie i zabójstwo Krzysztofa Olewnika. Jest to już trzeci z oskarżonych w tej sprawie, który popełnił samobójstwo w celi więziennej. Do zgonów doszło, mimo iż każdy z osadzonych pozostawał pod wzmożonym nadzorem funkcjonariuszy Służby Więziennej, w pojedynczej, monitorowanej celi.

Ze wstępnych informacji udzielonych mediom przez mjr Luizę Sałapę, rzecznika prasowego Służby Więziennej wynika, że Robert Pazik powiesił się w tzw. kąciku sanitarnym - miejscu, którego nie obejmował podgląd kamery zainstalowanej w celi. W podobnych okolicznościach doszło w tym samym zakładzie karnym w kwietniu 2008 r. do zgonu innego skazanego w tej samej sprawie, Sławomira Kościuka.

Zarówno Centralny Zarząd Służby Więziennej, jak i Ministerstwo Sprawiedliwości wprowadziło wówczas w błąd opinię publiczną sugerując, że Rzecznik Praw Obywatelskich domagał się rezygnacji ze stosowania monitoringu w kącikach sanitarnych, w celach dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu. Takie działania ze strony Rzecznika nigdy nie miały miejsca. Jestem zdania, że wszystkie pomieszczenia, w których przebywają osadzeni tzw. niebezpieczni powinny być monitorowane w pełnym zakresie, zarówno dla zapewnienia ochrony społeczeństwa i bezpieczeństwa zakładu, ale także bezpieczeństwa tych osób. Aczkolwiek przepisy dotyczące stosowania monitoringu w jednostkach penitencjarnych generalnie wymagają doprecyzowania, o co występowałem do Pana Ministra, to pozwalają na podejmowanie wskazanych działań przez Służbę Więzienną.

Niestety, dotychczas nie wprowadzono zmian legislacyjnych, a jak pokazuje ostatnie wydarzenie, zmianie nie uległa również praktyka. Brak właściwej kontroli ze strony Służby Więziennej, wobec niepełnego monitorowania celi, stwarza możliwości podejmowania przez osadzonych zachowań samobójczych.

W przypadku obu poprzednich zgonów oskarżonych w sprawie zabójstwa K. Olewnika - Wojciecha Franiewskiego i Sławomira Kościuka - zwróciłem się do organów prokuratury o informacje o wynikach przeprowadzonych postępowań wyjaśniających. Tylko w pierwszej sprawie postępowanie zostało zakończone, po śledztwie trwającym trzynaście miesięcy. Mimo upływu blisko dziewięciu miesięcy dotychczas nie zamknięto postępowania prokuratorskiego w drugiej z tych spraw. Długotrwałe prowadzone są również postępowania w sprawie innych zgonów, które w ostatnim czasie poruszyły opinię publiczną: posiadającego status świadka koronnego Andrzeja Ł. i Claudiu Crulica, obywatela Rumunii, który zmarł na skutek skrajnego wycieńczenia organizmu w wyniku długotrwałego protestu głodowego w czasie osadzenia w areszcie śledczym - oba również trwają już blisko dziewięć miesięcy. Szybkie i sprawne wyjaśnienie okoliczności tych zdarzeń pozwoliłoby natomiast na wyciągnięcie konkretnych wniosków i - być może - zapobieżenie dzięki temu kolejnym tego typu zdarzeniom.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz.U. z 2001 r. nr 14 poz. 147, ze zmianą) zwracam się z prośbą do Pana Ministra o spowodowanie zmian w zakresie praktyki stosowania monitoringu w celach przeznaczonych dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu, a także pilne uregulowanie zasad stosowania monitoringu w jednostkach penitencjarnych w obowiązujących przepisach. Jednocześnie proszę o odniesienie się do kwestii długotrwałego prowadzenia postępowań przygotowawczych przez organa prokuratury oraz rozważenie możliwości spowodowania objęcia tych postępowań nadzorem prokuratur nadrzędnych w celu przyspieszenia ich zakończenia i wyjaśnienia wszystkich okoliczności tych spraw.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski